

DE DRIE KANONNEN EN DE V-1 RAKET

Dit keer wat meer informatie over de gebeurtenissen van WW-2 (1940/1945) in en rond Heerjansdam in het laatste gedeelte van de oorlog. Via illegale ondergrondse bronnen bereikten ons berichten over een naderend einde van de dwingelandij, die Nederland al vijf jaar in een wurggreep had gehouden. Dit gaf de burger weliswaar weer hoop en moed, maar voor het zover was zouden ook de Heerjansdammers nog heel wat narigheid en beproevingen te incasseren krijgen.

DE DRIE KANONNEN

In de avond van 30 oktober 1944 werden we opgeschrikt door een enorm kabaal. Het bleken naderende tanks en het geschreeuw van bevelen. Midden tussen de huizen van de bewoners aan de Dorpsstraat werden drie enorme kanonnen geplaatst. De nazitroepen bleken geen enkel respect meer te hebben voor onschuldige burgers. De monsters stonden gecamoufleerd opgesteld:

- 1) Op de locatie van de huidige Boomgaardkerk.
- 2) Enkele meters achter ons huis aan de Havenkant,
- 3) Op de kruising Noldijk/Achterzeedijk.

Door de onverwachte komst van deze moordenaars namen óók de risico's voor Heerjansdam aanzienlijk toe. Bij ontdekking door de Geallieerden zou beschieting of een bombardement op het dorp catastrofaal zijn geworden. Bij afvuur van de eerste schoten ontstond paniek en consternatie. Pannen vlogen van dak, ruiten gingen er aan en op diverse plaatsen kwamen scheuren in de muren. Binnenshuis één en al stof en kalk. De Dorpsstraat werd één grote ravage. Zo mogelijk werden de ramen met planken dicht getimmerd. Door emotie overmand, lieten dorpsbewoners hun tranen vaak de vrije loop.

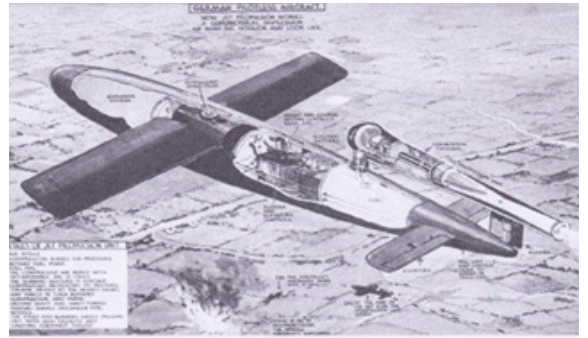
EVACUATIE

Voor de bewoners in de Dorpsstraat werd evacuatie noodzakelijk. Ons gezin vond liefdevol onderdak in het kleine huisje van de familie Plaatsman op Develsluis. De fors uit de kluiten gewassen Plaatsman was de dorpsagent. Hij had nog ouderwets gezag en was een echte Nederlander. Door zijn oranje gezinde activiteiten moest hij later ook onderduiken. Naast het gezin Plaatsman, bestaande uit drie personen en een logé, die verliefd bleek te zijn op de dochter des huizes, moesten óók wij met ons grote gezin een plaatsje zien te vinden. De meiden en ouders sliepen op zolder en wij mannen in de kamer op de grond. Dat was wel afzien. Omdat twee van mijn broers extra risico liepen, doordat de één onderduiker was en de ander via het ondergronds verzet in het bezit was gekomen van een vals Ausweiss, slopen zij bij bedtijd naar de andere kant van de straat waar de boerderij van Arie Broekhuizen een relatief veilig onderkomen bood. Eigenlijk levensgevaarlijk omdat in het hooi dat lag opgeslagen een soort van kamertje was gemaakt. Langs de muur van de boerderij lieten zij zich naar beneden zakken om het geïmproviseerde kamertje te bereiken. Levensgevaarlijk en risicovol. In de villa van Plaatsman zelf moesten iedere avond matrassen en dekens uit de daarnaast gelegen schuur worden gehaald. Dat moest in alle stilte gebeuren omdat we na 8 uur niet meer naar buiten mochten. In de vroege ochtend werden we dagelijks gewekt door politieman Plaatsman met de bekende leus van radio Oranje: 'HERRIJZEND NEDERLAND'. Gelukkig vertrokken de Duitsers, als dieven in de nacht, Heerjansdam in verwarring en met veel schade achterlatend.

GEHEIMNE NAZI-WAPEN V.1

Om enig inzicht te krijgen over welk vernietigingswapen we het hebben, wat meer informatie. De naam V-1 betekent Vergeltungswaffe 1 (vergeltingswapen 1). Het was een soort onbemande raket, die van een lanceerbasis werd afgevuurd. Ongeveer 8 meter lang, had smalle vleugels, woog 2150 kilo, een hoogte van 3000 meter en had een bereik van iets meer dan 400 kilometer. Met een snelheid van een slordige 500 kilometer per uur en met 830 kilo explosieven aan boord was het een monster dat dood en verderf zaaide. Steden als Antwerpen, maar voornamelijk London, lagen zwaar onder vuur met veel slachtoffers en grote schade als gevolg.

De Engelsen vonden toch al snel diverse manieren om de raketten uit de lucht te halen. De rappe jachtvliegtuigen achtervolgden de raket en beschoten het projectiel van achteren, maar dat bleek een groot risico voor de vliegtuigen zelf door de enorme explosie die daarop volgde als de raket werd uitgeschakeld. Een slimmere manier was om naast de raket te gaan vliegen en met de vleugel van het eigen vliegtuig een vleugel van de raket op te tillen waardoor het uit balans raakte en neerstortte. Ook door Luchtafweer, ballonversperringen en spervuur konden er behoorlijk wat onschadelijk worden gemaakt, zo vermelden de geschiedschrijvers

LANCEERBASIS PUTTERSCHOEK

Voor één van de meerdere lanceerbasissen bleek Puttershoek een uitgelezen plek voor de Nazi's. De onderdelen voor de lanceerinstallatie en de raketten werden via de Oude Maas met binnenvaartschepen naar de suikerfabriek in PUTTERSCHOEK gebracht. In de loodsen van de fabriek vond de assemblage plaats. Bij het afschieten waren de raketten zichtbaar door de uitlaatgassen en maakten een duidelijk sissend en sputterend geluid. Regelmatig ging het ook mis door technische fouten of sabotage. Het waren altijd weer angstige momenten waar het monster zou neerstorten.

Wij waren ook in die periode nog te gast bij de familie Plaatsman. Wanneer in de avonduren een raket werd afgeschoten vlogen mijn broers en ik naar het kleine dakraam op zolder om te kijken en hopen dat het projectiel door het spervuur van de geallieerden aan de andere kant van het Hollandsdiep, zou worden neergehaald. Soms lukte dat. We juichten dan als

Suikerfabriek Puttershoek

gekken, maar kregen onmiddellijk van beneden de instructie om stil te zijn. Er was altijd angst, dat wanneer een Duitse patrouille toevallig passeerde, het leed niet te overzien zou zijn geweest. Ons gejuich vormde intense ontlading en een moment van echte blijdschap.

In de volgende bijdrage hoop ik meer te vertellen over een groot schip vol explosieven in de Heerjansdamse haven en de beschieting van een trein door een Engels vliegtuig, opgetekend door Mar Broekhuizen.

Joop van der Ent

e-mail : joopvanderent@upcmail.nl